

## अध्याय 33



### उदी (विभूति) को महिमा (1)

बिच्छीको डसाइ, प्लेगको गाँठ,  
जामनेरको चमत्कार, नारायण राव,  
बाबा बुबा सुतार, अप्पासाहेब कुलकर्णी,  
हरिभाऊ कुलकर्णी,

गएको अध्यायमा गुरुको महानताको दिग्दर्शन गराइएको छ। अब यो अध्यायमा उदी (विभूति) को महात्म्यको वर्णन गरिनेछ।

#### प्रस्तावना

जसको कृपादृष्टि मात्रले नै सम्पूर्ण पाप समूह भस्म भएर हाम्रो आचरणका दोषहरू नाश हुन जान्छन्, आउनुोस् पहिले हामी त्यस्ता सन्तहरूका चरणहरूमा प्रणाम गरौं (ढोगौं)। उनीहरूसँग वार्तालाप गर्नु हाम्रो लागि शिक्षाप्रद र अति आनन्ददायक हुन्छ। उनीहरू आफ्नो मनमा “यो मेरो य त्यो तेरो” यस्तो कुनै भेद राख्दैनन्। यस्तो प्रकारको भेदभावको कल्पना उनीहरूको हृदयमा कहिल्यै पनि उत्पन्न हुँदैन। उनीहरूको ऋण यस जन्ममा त के अनेकौं जन्ममा पनि चुकाएर राकिन्न।

#### उदी (विभूति)

यो कुरा सबैलाई थाहै छ, बाबा सबैसँग दक्षिणा लिने गर्नुहुन्थ्यो। अनि त्यो धनराशी मध्येबाट दान गरेपछि जो जति बाँकी रहन्थ्यो त्यसबाट वहाँ दाउरा किनेर सदैव धूनी जगाइ रहनुहुन्थ्यो। ठीक धूनीको भस्म नै “उदी” भनिन्थ्यो। भक्तहरू शिरडीबाट प्रस्थान गर्ने समयमा बाबा यो भस्म खुला हातले ती सबै जानेहरूलाई बाँडि दिनुहुन्थ्यो।

यो उदी (विभूति) ले हामीलाई के शिक्षा दिन्छ? उदी वितरण गरेर बाबाले हामीहरूलाई शिक्षा दिनुहुन्छ कि यो बल्दो अँगार जस्तो देखिने ब्रह्माण्डको प्रतिबिम्ब भस्मको समान नै छ। हाम्रो शरीर नै इन्धन (दाउरा) जस्तै नै छ, अर्थात् पन्चभूतादिबाट बनेको छ जोकि संसारको भोग आदिको पछि विनाश भएर भस्मको रूपमा नै परिणत हुन जानेछ।

भक्तहरूलाई अन्तमा यो शरीर भस्म जस्तै हुनेछ भन्ने यो कुराको सम्झना दिलाउनाको लागि नै बाबाले उदी बाँड्ने गर्नुहुन्थ्यो। बाबा यो उदीद्वारा यो संसारमा ब्रह्म मात्र सत्य हो र संसार झूटो हो भन्ने एउटा अर्को पनि शिक्षा प्रदान गर्नुहुन्थ्यो। वास्तवमा यो संसारमा कोही कसैको बाबु, छोरा वा पत्नी होइन। हामी संसारमा एकलै नै आयौं र एकलै नै जान्छौं। यो उदी (विभूति) ले अनेकौं शरीरका र मनका रोगीहरूलाई स्वास्थ्य प्रदान गरेको छ भन्ने कुरा पहिले पनि देखिन आइसकेको छ र अहिले पनि अनुभव गरी राखिएको छ। वास्तवमा बाबा त त्यागको दक्षिणा र उदीद्वारा सत्य र असत्यमा विवेक तथा असत्यको त्यागको संसारमा ब्रह्म मात्र सत्य हो र संसार झूटो हो भन्ने एउटा अर्को पनि शिक्षा प्रदान गर्नुहुन्थ्यो। यो उदीबाट वैराग्यको र दक्षिणाबाट त्यागको शिक्षा पाइन्छ। यी दुइको अभावमा यो मायारूपी भवसागरलाई पार गर्नु कठिन छ। यसैले बाबा अर्काको भोग आफैले भोगेर दक्षिणा स्वीकार गर्नुहुन्थ्यो। जब भक्तगण बिदा लिन्थे त्यतिबेला वहाँ प्रसादको रूपमा उदी दिएर केही उनीहरूको शिरमा लगाएर आफ्नो वरदहस्त (वरदिने हात) उनीहरूको शिरमाथि राख्नुहुन्थ्यो। जुनबेला बाबा प्रसन्न चित्तको हुनुहुन्थ्यो त्यतिबेला प्रेमपूर्वक गीत गाउने गर्नुहुन्थ्यो। यस्तै एउटा भजन उदीको सम्बन्धमा पनि छ। भजनको बोल छ “रमते राम आओजी-आओजी उदिया कि गोनिया लाओजी” (अर्थात् घुमन्ते राम आउनोस्-आउनोस् विभूतिको बोरा ल्याउनोस्)” यो भजन बाबा शुद्ध र मधुर स्वरमा गाउनुहुन्थ्यो।

यो सबै त उदीको आध्यात्मिक प्रभावको सम्बन्धमा भयो। तर त्यसमा भौतिक प्रभाव पनि थियो जसबाट भक्तहरूलाई स्वास्थ्य, समष्टि (ऐश्वर्य) चिन्तामुक्तिको साथै अनेकौं सांसारिक लाभ प्राप्त भए। यसैले उदीले हामीलाई आध्यात्मिक र सांसारिक दुबै लाभ

पुन्याउँछ। अब म उदीका कथाहरू प्रारम्भ गर्छु।

बिच्छीको डसाइ

नासिकका श्री नारायण मोतीराम जानी बाबाका परमभक्त थिए। उनी बाबाका अर्का भक्त रामचन्द्र वामन मोडकका अधीनमा काम गर्थे। एकपटक उनी आफ्नी आमाको साथमा शिरडी गए र बाबाको दर्शनको लाभ उठाए। अनि बाबाले उनकी आमासँग भन्नुभयो, “अब तिम्रो छोराले नोकरी छोडेर स्वतन्त्र व्यवसाय गर्नु उचित छ।” केही दिनमा नै बाबाको वचन सत्य निकल्यो। नारायण जानीले नोकरी छोडेर एक उपहार गृह “आनन्दाश्रम” चलाउन प्रारम्भ गरे। त्यो राम्रोसँग चलन लाग्यो। एकपटक नारायण राबको एक मित्रलाई बिच्छीले टोकेकोले असह्य पीडा हुन लाग्यो। यस्तो अवस्थामा उदी त रामवाणा भनेर प्रसिद्ध नै छ। टोकेको ठाउँमा खालि त्यो लगाइदिनु त हो। नारायणले उदी खोजे तर कहाँ पाइएन। अनि उनले बाबाको फोटोको अगाडि खडा भएर वहाँसँग सहायताको प्रार्थना गरे। त्यसपछि वहाँको नाम लिँदै वहाँको (बाबाको) तस्वीरको अगाडि बल्लै रहेको धूपबाट एक चिम्टी भष्म बाबा को उदी मानेर बिच्छीले डसेको ठाउँमा लेपीदिए। त्यस ठाउँबाट उनको हात हटाउनासाथ नै पीडा तुरुन्तै हरायो र दुबैजना ज्यादै प्रसन्न भएर हिँडे।

प्लेगको गाँठो

एक समय एउटा भक्त बान्द्रामा थिए। तिनलाई अर्कै ठाउँमा बसेकी आफ्नो छोरी प्लेग ग्रस्त छ र गाँठो निकल्लेको छ भन्ने थाहा भयो। उनीसँग त्यसबेला उदी थिएन। त्यसैले उनले नाना चांदोरकर कहाँ उदी पठाइदिनको लागि खबर पठाए। नाना साहेब ठाणे रेल्वे स्टेशन नजिक नै बाटामा थिए। उनी कहाँ यो सूचना पुग्दा उनी आफ्नी पत्नी सहित कल्याणतिर जाँदै थिए। त्यो बेला उनीसँग पनि उदी थिएन्। यसैले उनले सडकबाट केही धूलो उठाएर श्री साईबाबाको ध्यान गरी आफ्नी पत्नीको शिरमा लगाइदिए। ती आएका भक्त खडा भएर नै यो सबै नाटक हेरिरहेका थिए जुनबेलादेखि नाना साहेबले रेल्वे स्टेशनको नजिक बाबासँग सहायताको लागि प्रार्थना गरे, त्यसैबेलादेखि बितेका तीन

दिनदेखि पीडित भएकी उनकी छोरीको स्थितिमा प्रशस्त नै सुधार हुन लागेको थियो भन्ने कुरा उनी घर फर्केपछि जानेर उनीलाई ज्यादै खुशी लाग्यो।

जामनेरको अनौठो चमत्कार

सन् 1904-05 मा नानासाहेब चाँदोरकर खानदेश जिल्लाको जामनेरमा तहसीलदार थिए। जामनेर शिरडीबाट लगभग एकसय माइलभन्दा बढी टाढा छ। उनको छोरी महिनाताई गर्भावस्थामा थिइन् र प्रसवकाल नजिकै थियो। तिनको स्थिति ज्यादै गम्भीर थियो। दुई तीन दिनदेखि तिनीलाई प्रसववेदना भैरहेको थियो। नाना साहेबे सबै सम्भव प्रयत्न गरे तर ती सबै व्यर्थ नै हुन गए। अनि उनले बाबाको ध्यान गरे र वहाँबाट सहायताको प्रार्थना गरे। त्यस बखतमा शिरडीमा बाबाले बापूगीर बुवा भन्ने नामले बोलाइने रामगीर बुबा नाम गरेका व्यक्ति आफ्नो घर खानदेशतिर फर्कदै थिए। बाबाले तिनलाई आफूकहाँ बोलाउनु भएर, “तिमी घर फर्कदा थोरै समयको लागि जामनेरमा उत्रीएर यो उदी र आती श्री नाना साहेबालाई दिनु” भन्नुभयो। रामगीर बुबाले पनि “मसँग खालि दुई रूपियाँ मात्र छ जो मुश्किलसँग जसगाँबसम्मको भाडाको लागि मात्र पुग्ने छ। फेरि यस्तो स्थितिमा जलगाँबबाट तीस माइल अगाडि जानु मलाई कसरी सम्भव होला र ?” भने। बाबाले जवाफ दिनुभयो, “चिन्ता गर्नुपर्ने कुनै कुरा छैन। तिम्रो लागि सबै व्यवस्था हुनेछ।”

त्यसपछि बाबाले शामालाई माधव अङ्करद्वारा रचिएको प्रसिद्ध आरतीको प्रतिलिपि बनाउन लगाउनु भयो र उदीको साथमा नाना साहेब कहाँ पठाइदिनु भयो।

बाबाको वचनमा विश्वास गरेर रामगीर बुबाले शिरडीबाट प्रस्थान गरेर पौने तीन बजे रातमा जलगाँब पुगे। यतिबेला उनको साथमा खालि दुई आना मात्र बाँकी थियो जसले गर्दा उनी बडो दुविधामा परेका थिए। यत्तिकैमा उनको कानमा “शिरडीबाट आउनु भएको बापूगीर बुबा कुन हुनुहुन्छ? भन्ने आवाज कानमा पर्‍यो उनले अगाडि बढेर, “म नै शिरडीबाट आएको हुँ र मेरो नाम नै वापूगीर बुबा हो” भनेर बताए। आफूलाई नाना

साहेब चाँदोरकरद्वारा पठाइएको भनेर बताउने त्यो चपरासीले उनीलाई बाहिर ल्याएर दुइटा सुन्दर घोडा भएको एट्टा शानदार टाँगामा बसायो।

अब ती दुई जना हिँडे। टाँगा ज्यादै छिटो वेगले चलीरको थियो। बिहानीपख उनीहरू एउटा पानीको खोल्सोको नजिक पुगे। त्यहाँ टाँगाबालाले टाँगा रोकेर घोडाहरूलाई पानी खुवायो। यसै बीच चपरासीले रामगीर बुबालाई थोरै जलपान गर्न भन्यो। उसको दाही, जुँगा तथा भेश-भूषाले (लुगा लगाइले) उसलाई मुसलमान भन्ने समझेर जलपान खान अस्वीकार गरे। अनि चपरासीले म गढवालको क्षत्रिय बंशी हिन्दू हुँ। यो सबै जलपान नाना साहेबले तपाईंको निमित्त नै पठाउनु भएको हो। त्यसैले यसमा तपाईंले कुनै आपत्ति यसैले यसमा तपाईंले कुनै आपत्ति र शंका गर्नु पर्दैन भन्यो। त्यसपछि दुबैजनाले जलपान गरी फेरि प्रस्थान गरे र सूर्योदयकालमा जामनेर पुगे। रामगीर बुबा लघु शकाको लागि अर्थात् पिसाब फेर्न गए र थोरै बेरमा फर्केर आउँदा त के देख्छन् भने न त त्यहाँ टाँगा छ, न टाँगावाला नै छ, न त टाँगाका घोडा नै छन्। उनको मुखबाट एउटा शब्द पनि निकलिएन। उनी नजिकै कचरही अर्थात् अफिसमा सोधपूछ गर्न गए। त्यहाँ उनीलाई तहसीलदार घरमै छन् भन्ने कुरा पत्तालाग्यो। उनी नाना साहेबको घरमा गएर “म शिरडीबाट बाबाको आरती र उदी लिएर आउँदैछु” भनी बताए। त्यसबेला महिनाताईको स्थिति ज्यादै नै गम्भीर थियो र सबैलाई उनको निमित्त ठूलो चिन्ता भएको थियो।

नाना साहेबले आफ्नी पत्नीलाई बोलाएर उदी (विभूति) जलमा मिलाएर आफ्नी छोरीलाई पियाउन र आरती गर्न भने बाबाको सहायता बडो सामयिक थियो भन्ने उनले सोचे। थोरै बेरमा नै प्रसव आरामसँग भई सबै पीडा हट्यो भन्ने समाचार प्राप्त भयो। जब रामगीर बुबाले नाना साहेबलाई चपरासी, टाँगा तथा जलपान आदि रेल्वे स्टेसनमा पठाएकोमा धन्यवाद दिए अनि त नाना साहेबलाई यो कुरा सुनेर महान् आश्चर्य भयो। उनले त न मैले कुनै टाँगा या चपरासी नै पठाएथेँ न त मलाई शिरडीबाट तपाईं आउनु हुने कुनै पूर्व सूचना नै थियो भन्न लागे।

ठागेका सेवा निवृत्त श्री बीव्ही देवले नाना साहेब चाँदोरकरका छोरा बापू साहेब चाँदोरकरका र शिरडीका रामगीर बुबासँग यो सम्बन्धमा धेरै सोधपूछ गरी अनि सन्तुष्ट भएर श्री लीलापत्रिका भाग 13 (न. 11, 12, 13) मा गद्य र पद्यमा एउटा सुन्दर रचना प्रकाशित गरे। भाइ श्री बीव्ही नरसिंह स्वामीले पनि (1) महिनाताई (भाग 5 पृष्ठ 14), (2) बापू साहेबे चाँदोरकर (भाग 20 पृष्ठ 50) र (3) रामगीर बुबा (भाग 27 पृष्ठ 3) का भनाइ लिएका छन् जो क्रमशः 1 जून 1936, 13 सेप्टेम्बर 1936 र 1 डिसेम्बर 1936 मा छापिएका छन्। अनि यो सबै उनले आफ्नो पुस्तक भक्तोका अनुभव” (भक्तहरूको अनुभव) भाग 3 मा प्रकाशित गरेका छन्। तल लेखिएको प्रसंग रामगीर बुबाको कथनानुसार उद्घृत गरिएको छ। “एक दिन मलाई बाबाले आफ्नो नजिक बोलाएर एउटा उदी (विभूति) को पुडिया र एउटा आरतीको प्रतिलिप दिएर जामनेर जाऊ र यो आरती र यो उदी नाना साहेबलाई देऊ भन्ने आज्ञा गर्नु भयो। मैले बाइलाई मसँग खालि दुई रूपियाँ मात्र नै छ। त्यसले कोपरगाउँबाट जलगाँउ जान र फेरि त्यहाँबाट बयल गाडीद्वारा जामनेर जानको लागि पुग्दैन भनी बताएँ। बाबाले भन्नुभयो “अल्लाहले दिनु हुनेछ” शुक्रबारको दिन थियो। म तुरुन्तै हिँडिहालें। म मनमाड 6.30 बजे बेलुका र जलगाउँ रातको 2 वजेर 45 मिनेटमा पुगें। त्यो समयमा प्लेग निवारक आदेश जारी थियो। त्यसले गर्दा मलाई असुविधा भयो र म कसरी जामनेर पुगूँ भनी सोचिरहेथें। रातको 3 बजे “खट्टामा बूट लाएको, शिरमा पगरी बाँधेका र अरू पोशाक पनि लगाएको एउटा चपरासी गयो। उसले मलाई टाँगामा बसायो र टाँगा हिँड्यो। म त्यसबेला डरले थर्कमान भइरहेको थिएँ। बाटामा भगूरको नजिक मैले जलपान गरें। जब विहानीपख जामनेर पुगियो त्यतिबेला मलाई लधुशंका गर्न (पिसाब फेर्न) मन लाग्यो। म फर्केर आउँदा त त्यहाँकोही पनि थिएन। टाँगा र टाँगावाला सबै अदृश्य थिए।”

नारायण राव

भक्त नारायण रावलाई बाबाको दर्शन गर्ने तीन पटक सौभाग्य प्राप्त भएको थियो। सन् 1918 मा बाबाले महासमाधि लिनु भएको तीन वर्षपछि उनी शिरडी जान चाहन्थे। तर कुनै कारणवश उनी जान सकेनन्। बाबाले समाधि लिनु भएको एकवर्ष भित्रैमा नै उनी

बिरामी परे कुनै पनि उपचारबाट उनीलाई फाइदा भएन। अनि उनले आठै प्रहर बाबाको ध्यान गर्न प्रारम्भ गरिदिए। एकरातमा उनलाई सपना भयो। बाबा एउटा गुफाबाट आउन लाग्नु भएको देखिनु भयो र उनीलाई सान्त्वना (ढाढस) दिएर भन्नुभयो “न घबडाऊ, भोलिबाट तिमीलाई आराम हुनेछ र एक सातामै यताउता हिँड्न-डुल्न सक्नेछौ” ठीक त्यति नै समयमा नारायण राव स्वस्थ भए। अब यो प्रश्न विचारणीय छ कि के बाबा शरीर हुँदा मात्र बाँचेको भनिनु हुन्थ्यो र के उहाँले शरीर त्यागिदिनु भएकाले मरेको हुनुभयो त? होइन। बाबा अमर हुनुहुन्छ किनभने वहाँ जीवन र मृत्युभन्दा पर हुनुहुन्छ। एकपटक मात्र पनि अनन्यभावले जो वहाँको शरणमा जान्छ, त्यो व्यक्ति कहीं नै भएपनि, उसलाई वहाँले सहायता पुऱ्याइदिनु हुन्छ। वहाँ त सधैं हाम्रो नजिक भै खडा हुनु हुन्छ र चाहे जुनसुकै रूप लिएर पनि भक्तको अगाडि प्रकट भएर उसको इच्छा पूरा गरिदिनुहुन्छ।

**अप्पा साहेब कुलकर्णी**

सन् 1917 मा अप्पा साहेब कुलकर्णीका शुभ दिन आए। उनको ठागाँमा सरूवा भयो। उनले बाबा साहेब भाटेद्वारा पाएका बाबाको तस्वीरलाई पूजा गर्न आरम्भ गरे। उनले सच्चा हृदयले पूजा गरे। उनी प्रत्येक दिन फूल, चन्दन र नैवेद्य बाबालाई अर्पण गर्दथे र वहाँको दर्शनको अभिलाषा राख्दथे। यो सम्बन्धमा यति मात्र भन्न सकिन्छ कि उत्सुकतापूर्वक बाबाको तस्वीर हेर्नु नै बाबाको प्रत्यक्ष दर्शन गरे बराबर हो। तल लेखिएको कथाबाट यो कुरा स्पष्ट हुन जान्छ।

**बालाबुवा सुतारः**

बम्बईमा एक बाबलाबुबा नामका सन्तधिए जो आफ्नो भक्ति, भजन र आचरणको कारण “आधुनिक तुकाराम” का नामले विख्यात थिए। सन् 1917 मा उनी शिरडी आए। उनले बाबालाई प्रणाम गर्न लाग्दा नै बाबाले “यिनलाई त म चार वर्षदेखि चिन्दछु” भन्न लाग्नुभयो। बालाबुबालाई आश्चर्य लाग्यो। म त पहिलो पटक नै शिरडी आएको हुँ भने यो कुरा कसरी सम्भव हुन सक्दछ भनी उनले सोचे। गहिरो चिन्तन गरेपछि उनीलाई चार वर्ष



पहिले बम्बईमा बाबाको चित्रलाई नमस्कार गरेथेँ भन्ने कुराको सम्झना आयो। उनीलाई बाबाका शब्दको वास्तविकता बोध हुन आयो र उनले मनमनै सन्त कति सर्वव्यापक र सर्वज्ञानी हुन्छन् र साथै आफ्ना भक्तहरूप्रति उनको हृदयमा कस्तो दया हुन्छ भनी सोच्न लागे। मैले त खालि वहाँको चित्रलाई मात्र नमस्कार गरेथेँ तर पनि यो घटना वहाँलाई सम्झना भयो। यसैले वहाँले मलाई वहाँको तस्वीर देख्नु नै वहाँको दर्शन गरेसरह नै हुन्छ भन्ने कुराको अनुभव गराउनुभयो।

अब हामी अप्पा साहेबको कथामा आउँछौं। उनी ठाणेका हुँदा उनले भिवडी (ठाउँको नाम) को दौडाहामा जान पन्यो। त्यहाँबाट उनी एक सातामा फर्कनु सम्भव थिएन। उनको अनुपस्थितिमा तेश्रो दिन उनको घरमा तल लेखिएको विचित्र घटना घट्यो।

मध्याह्नको समयमा अप्पा साहेबको घरमा एउटा फकीर आए जसको रूप बाबाको चित्रसँग नै मिल्दोजुल्दो थियो। श्रीमती कुलकर्णी र उनका केटाकेटीहरूले उनीसँग “तपाईं शिरडीको साईबाबा त होइन” भनेर सोधे। यसको उत्तरमा आफू साईबाबाको आज्ञाकारी सेबक हुँ र वहाँकै आज्ञाबाट नै तपाईंहरूको क्षेम कुशल सोध्न यता आएको हुँ भने। फकीरले दक्षिणा माग्दा श्रीमती कुलकर्णीले उनीलाई एक रूपैयाँ भेटी दिइन्। अनि फकीरले उनीलाई उदी (विभूति) को एक पुडिया दिँदै भने, “यसलाई आफ्नो पूजा गर्ने चित्रको साथमा राख।” यति भने उनी त्यहाँबाट हिँडे। अब बाबाको अद्भुत लीला सुन्नुहोस्।

भिवंडीमा अप्पा साहेबको घोडा विरामी भयो। त्यसैको कारणले उनी दौडाहा भ्रमणमा अगाडि जान सकेनन् र त्यही बेलुका घर फर्किएर आए। घर आएपछि उनीलाई पत्नीद्वारा फकीर आएको समाचार मिल्यो। उनको मनमा म फकीरको दर्शनबाट ठगिएँ भन्ने कुराले थोरै अशान्ति जस्तो भयो। साथै पत्नीद्वारा केवल एक रूपैयाँ दक्षिणा दिनु उनीलाई ठीक लागेन। म भएको दश रूपैयाँ भन्दा कम क्यै गरे पनि दिने थिएन भन्न लागे। यति भनी उनी अनि फेरि भोकै फकीरको खोजमा निस्के। उनले मसजिद तथा अरू कैयौं ठाउँमा खोज गरे तर उनको खोज व्यर्थ नै भयो। पाठक गण। अध्याय 32 मा बाबाले भन्नुभएको



भोको पेटले ईश्वरको खोज गर्नु हुन्न भन्ने कुराको सम्झना गर्नुोस्। अप्पा साहेबलाई त्यही शिक्षा मिल्यो। उनी भोजन पछि जब आफ्ना मित्र चित्रेको साथमा घुम्न निस्के अनि त अलिकति मात्र पर पुग्नासाथ उनको अगाडिबाट एउटा फकीर छिटो चालमा आउन लागेको देखा परे। अप्पा साहेबले मेरो घरमा आएका फकीर जस्ता देखिन्छन्। यिनको अनुहार पनि बाबाको चित्रको जस्तै नै देखिन्छ भन्ने सोचे। फकीरले पनि तुरुन्तै अगाडि हात बढाएर दक्षिणा मागे। अप्पा साहेबले उनीलाई एक रूपैयाँ दिए। अनि पछि फेरि अरू माग्न थाले। अब अप्पा साहेबले दुई रूपैयाँ दिए। त्यसले पनि उनीलाई (फकीरलाई) सन्तोष भएन उनले (अप्पा साहेबले) आफ्नो मित्र चित्रेसँग 3 रूपैयाँ सापट मागेर दिए। तर पनि फकीरले अझै माग्ने नै रहे। अनि भने फकीरलाई घर जान भने। सबैजना घर, आएर अप्पा साहेबले उनीलाई 3 रूपैयाँ दिए अर्थात् जम्मा 1 रूपैयाँ भयो। त्यसपछि पनि फकीर असन्तुष्ट देखिन्थे र अरू मागिरहेका थिए। अनि त अप्पा साहेबले मसँग अब 10 रूपैयाँको नोट छ भने। फकीरले नोट लिएर 9 रूपैयाँ फर्काएर हिँडे। अप्पा साहेबले दश रूपैयाँ दिने कुरा गरेका थिए। त्यसैले उनीबाट 10 रूपैयाँ नै लिएर अनि बाबाद्वारा छोईएको 9 रूपैयाँ उनीलाई फिर्ता मिल्यो। अक 9 रूपैयाँ अर्थपूर्ण छ। यसले नौ प्रकारको भक्तिको संकेत गर्दछ (हेर्नुोस् अध्याय 21)। यहाँ यो कुरा ध्यान दिनुोस् कि लक्ष्मीबाईलाई पनि वहाँले (बाबाले) अन्त समयमा 9 रूपैयाँ नै दिनु भएथ्यो।

उदी (विभूति) को पुडिया खोल्दा अप्पा साहेबले त्यसमा फूलका पात र अक्षता देखे। केही कालपछि शिरडी जाँदा बाबाले उनीलाई आफ्नो एउटा केश (कपाल) पनि दिनुभयो। उनले उदी र केशलाई एउटा जन्तरमा राखेर त्यसलाई उनले सधैंभर हातमा बाँध्ने गरे। अब अप्पा साहेबलाई उदीको शक्ति थाहा भैसकेको थियो। उनी बडो तीखो बुद्धिका व्यक्ति थिए।

पहिले उनीलाई महिनाको 40 रूपैयाँ मिल्थ्यो। तर बाबाको उदी र चित्र प्राप्त भएपछि उनको तलब कैयौँ गुना बढी हुन गयो र मानकीर्ति पनि मिल्यो। यी अस्थायी आकर्षणहरूभन्दा बाहेक उनको आध्यात्मिक प्रगति पनि छिटोसँग हुन लाग्यो। यसैले सौभाग्यवश जसको साथमा उदी (विभूति) छ, उसले नुहाएपछि शिरमा धारण गर्नुपर्छ र

अलिकति पानीमा मिलाएर तीर्थजलको रूपमा ग्रहण गर्नुपर्छ।

हरिभाउ कर्णिक

सन् 1917 मा गुरु पूर्णिमाको शुभ दिनमा इहाणु जिल्ला ठानाका हरिभाउ कर्णिक शिरडी आएर उनले बाबाको विधिपूर्वक पूजा गरे। उनले चीजहरू र दक्षिणा आदि चढाई ग्रामाद्वारा बाबाबाट फर्कने आज्ञा प्राप्त गरे। उनी मसजिदका सिंढीबाट ओर्लेका मात्रै थिए कि त्यसै बखत उनीलाई अरु एक रूपैयाँ बाबामा अर्पण गर्नुपर्ने विचार आयो। उनी ग्रामालाई संकेतद्वारा बाबाबाट जाने आज्ञा प्राप्त भैसकेकाले म फर्कन चाहन्न भनी यो आफ्नो मनको सूचना दिन चाहन्थे। तर ग्रामाको ध्यान उनीतर्फ गएन। त्यसैले घरतर्फ हिँडे। तर बाटामा उनी नासिकमा कालारामको मन्दिरमा दर्शन गर्न गए।

मन्दिरको मुख्य द्वारका भित्री भागमा बस्ने सन्तनरसिंह महाराजले आफ्ना भक्तहरूलाई त्यहीँ छाडेर हरिभाउ कहाँ आई उनको हात समातेर, “मलाई मेरो रूपैयाँ देऊ” भन्न लागे। कर्णिकलाई ठूलो आश्चर्य लाग्यो र उनले खुशी साथ रूपैयाँ दिइहाले। मैले बाबालाई रूपियाँ दिने कुरा मनमा संकल्प गरेथेँ। त्यसैले बाबाले यो रूपियाँ नासिकका नरसिंह महाराजद्वारा लिनुभयो भन्ने कुरा उनको विचारमा आयो। यो कथाबाट सबै सन्तहरू अभिन्न हुन्छन् र त्यसैले उनीहरू कुनै न कुनै रूपमा सँगै नै काम गर्ने गर्दछन् भन्ने कुरा सिद्ध हुन्छ।

श्रीसद्गुरु साईनाथमा समर्पण होओस्।  
मंगल होओस्॥